

PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
THÀNH PHỐ NAM ĐỊNH

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC
TUYỂN SINH VÀO LỚP 6 TRƯỜNG THCS TRẦN ĐĂNG NINH
NĂM HỌC 2024-2025
BÀI 2 - MÔN TIẾNG VIỆT
(Thời gian làm bài: 60 phút)

I. Đọc hiểu (3,0 điểm)

Đọc văn bản sau và ghi lại chữ cái trước câu trả lời đúng vào bài làm.

Sơn ca ngắm nhìn bốn mùa qua những sắc hoa trong khu vườn nhỏ. Mùa xuân đến cùng màu trắng tinh khôi của hoa thủy tiên. Và cứ thế, suốt những ngày xuân, sơn ca tha hồ say ngắm các loài hoa: hồng, đào, mai, hải đường, thược dược, ...

Cuối xuân, hoa xoan, hoa bưởi khẽ gọi hè sang. Mùi thơm bén lên cánh, quện trong tiếng hót trong trẻo của sơn ca. Mãi mê lạc giữa hương vườn, sơn ca bất chợt nhận ra sắc thu ngập tràn trên những bông thạch thảo xinh xinh, tím ngắt và những chùm hoa sữa rung rinh. Mùa thu mang đến hương thơm rất lạ, êm ả và nồng nàn.

Thế mà sơn ca lại ngẩn ngơ khi trong cái lạnh se sắt của ngày đầu đông, đã quỳ bưng lên như những mặt trời nhỏ. Loài hoa ấy mỗi ngày đều kể cho sơn ca câu chuyện mùa đông bằng màu vàng ấm áp, rạng ngời.

(Theo Trà Ngân - Văn tuổi thơ - Số tháng 11/2023)

Câu 1: Sơn ca ngắm nhìn bốn mùa qua điều gì?

- A. Qua hương thơm của các loài hoa.
- B. Qua những sắc hoa trong khu vườn.
- C. Qua tiếng chim hót buổi sáng.
- D. Qua câu chuyện mỗi mùa.

Câu 2: Sơn ca nhận ra sắc thu qua những loài hoa nào?

- A. Hoa hồng, hoa đào
- B. Hoa hải đường, thược dược
- C. Hoa sữa, hoa thạch thảo
- D. Hoa xoan, hoa bưởi

Câu 3: Từ “*quện*” được nhắc đến trong bài thuộc từ loại nào?

- A. Danh từ
- B. Động từ
- C. Tính từ
- D. Đại từ

Câu 4: Dấu phẩy trong câu “*Cuối xuân, hoa xoan, hoa bưởi khẽ gọi hè sang.*” có tác dụng gì?

- A. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ
- B. Ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ
- C. Ngăn cách các vế câu ghép
- D. Cả A và B

Câu 5: Dòng nào nêu đúng bộ phận chủ ngữ trong câu “Mùa thu mang đến hương thơm rất lạ, êm ả và nồng nàn.”

- A. Mùa thu
- B. Mùa thu mang đến
- C. Mùa thu mang đến hương thơm
- D. Hương thơm

Câu 6: Hai câu văn cuối văn bản trên được liên kết với nhau bằng cách nào?

- A. Lặp từ ngữ
- B. Thay thế từ ngữ, dùng từ ngữ nối
- C. Dùng từ ngữ nối, lặp từ ngữ
- D. Lặp từ ngữ, thay thế từ ngữ

II. Tự luận (7,0 điểm)

Câu 1: Cảm thụ văn học (2,0 điểm)

Viết một đoạn văn trình bày cảm nhận của em về đoạn thơ sau:

Mưa đầu mùa, báo hè về
 Cây xoan biêng biếc tiếng ve trũ cành
 Từ trong thăm thẳm lá xanh
 Phượng hồng đã nhú môi xinh thẹn thùng...

(Theo Tin hè - Nguyễn Lâm Thắng)

Câu 2: Tập làm văn (5,0 điểm)

Màn đêm buông xuống, khu vườn càng trở nên tĩnh lặng... Sẻ Non đã thấm mệt, lại đói nữa. Hoảng sợ và tuyệt vọng, nó òa khóc gọi mẹ...

Chuyện gì đã xảy ra với Sẻ Non? Em hãy tưởng tượng và kể lại câu chuyện trên.

----- Hết -----

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

I. Đọc hiểu (3,0 điểm)

Câu 1: Sơn ca ngắm nhìn bốn mùa qua điều gì?

- A. Qua hương thơm của các loài hoa.
- B. Qua những sắc hoa trong khu vườn.
- C. Qua tiếng chim hót buổi sáng.
- D. Qua câu chuyện mỗi mùa.

Phương pháp giải:

Em đọc câu đầu tiên để chọn đáp án đúng.

Lời giải chi tiết:

Sơn ca ngắm nhìn bốn mùa qua hương thơm của các loài hoa.

Đáp án A.

Câu 2: Sơn ca nhận ra sắc thu qua những loài hoa nào?

- A. Hoa hồng, hoa đào
- B. Hoa hải đường, thược dược
- C. Hoa sữa, hoa thạch thảo
- D. Hoa xoan, hoa bưởi

Phương pháp giải:

Em đọc đoạn thứ hai để chọn đáp án đúng.

Lời giải chi tiết:

Sơn ca nhận ra sắc thu qua hoa sữa, hoa thạch thảo.

Đáp án C.

Câu 3: Từ “*quyện*” được nhắc đến trong bài thuộc từ loại nào?

- A. Danh từ
- B. Động từ
- C. Tính từ
- D. Đại từ

Phương pháp giải:

Em giải nghĩa từ “quyện” để xác định từ loại.

Lời giải chi tiết:

Từ “*quyện*” trong trường hợp này là động từ. Nó có nghĩa là “hòa tan, hoà vào”.

Đáp án B.

Câu 4: Dấu phẩy trong câu “*Cuối xuân, hoa xoan, hoa bưởi khẽ gọi hè sang.*” có tác dụng gì?

- A. Ngăn cách trạng ngữ với chủ ngữ và vị ngữ
- B. Ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ
- C. Ngăn cách các vế câu ghép

D. Cả A và B

Phương pháp giải:

Em nhớ lại các tác dụng của dấu phẩy.

Lời giải chi tiết:

Trong trường hợp này, dấu phẩy được dùng với hai tác dụng.

- Dấu phẩy ngăn cách trạng ngữ, chủ ngữ và vị ngữ. Trạng ngữ (cuối xuân), chủ ngữ (hoa xoan, hoa bưởi), vị ngữ (khẽ gọi hè sang).
- Dấu phẩy ngăn cách các bộ phận cùng chức vụ: “Hoa xoan, hoa bưởi đều đóng vai trò là chủ ngữ, dấu phẩy trong trường hợp này có chức năng ngăn cách chúng.

Đáp án D.

Câu 5: Dòng nào nêu đúng bộ phận chủ ngữ trong câu “Mùa thu mang đến hương thơm rất lạ, êm ả và nồng nàn.”

- A. Mùa thu
- B. Mùa thu mang đến
- C. Mùa thu mang đến hương thơm
- D. Hương thơm

Phương pháp giải:

Em đặt câu hỏi tìm bộ phận chủ ngữ.

Lời giải chi tiết:

“Mùa thu (CN) / mang đến hương thơm rất lạ, êm ả và nồng nàn (VN).”

Chủ ngữ trong câu là "Mùa thu".

Đáp án A.

Câu 6: Hai câu văn cuối văn bản trên được liên kết với nhau bằng cách nào?

- A. Lặp từ ngữ
- B. Thay thế từ ngữ, dùng từ ngữ nói
- C. Dùng từ ngữ nói, lặp từ ngữ
- D. Lặp từ ngữ, thay thế từ ngữ

Phương pháp giải:

Em nhớ lại các cách liên kết câu.

Lời giải chi tiết:

Hai câu cuối được liên kết với nhau bằng cách:

- Thay thế từ ngữ: “Loài hoa ấy” thay thế cho “dã quỳ”
- Lặp từ ngữ: Từ “son ca” được lặp lại hai lần.

Đáp án D.

II. Tự luận (7,0 điểm)

Câu 1: Cảm thụ văn học (2,0 điểm)

Viết một đoạn văn trình bày cảm nhận của em về đoạn thơ sau:

Mưa đầu mùa, báo hè về
 Cây xoan biêng biếc tiếng ve trỗi cảnh
 Từ trong thăm thẳm lá xanh
 Phượng hồng đã nhú môi xinh thẹn thùng...

(Theo *Tin hè* - Nguyễn Lâm Thắng)

Phương pháp giải:

Em lập dàn ý cho đoạn văn:

1. Mở đầu: Giới thiệu chung về tác giả, tác phẩm và ấn tượng chung về đoạn thơ.

2. Triển khai:

a) Cảm nhận về hai câu đầu:

- “*Mưa đầu mùa, báo hè về*”: Hình ảnh báo hiệu sự chuyển mùa, mang theo sức sống mới.
- “*Cây xoan biêng biếc tiếng ve trỗi cảnh*”: Gọi tả rõ không khí mùa hè với sắc xanh của cây, âm thanh rộn ràng của ve, hình ảnh sống động như “tiếng ve nặng cả cảnh cây”.

b) Cảm nhận về hai câu sau:

- “*Từ trong thăm thẳm lá xanh*”: Gọi chiều sâu của tán lá, gọi cảm giác tĩnh lặng, mát lành.
- “*Phượng hồng đã nhú môi xinh thẹn thùng*”: Hình ảnh nhân hóa, so sánh tinh tế, gọi sự e ấp, khơi dậy cảm xúc tuổi học trò.

c) Nghệ thuật:

- Tác giả sử dụng hình ảnh giàu tính gợi hình, từ láy, nhân hóa và so sánh độc đáo.
- Giọng điệu nhẹ nhàng, trong trẻo, giàu cảm xúc.

3. Kết thúc: Khẳng định lại vẻ đẹp của đoạn thơ: Gọi được không khí mùa hè thân quen và cảm xúc xao xuyến của tuổi học trò.

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Đoạn thơ của Nguyễn Lâm Thắng đã vẽ nên một bức tranh mùa hè sống động, trong trẻo và đầy chất thơ đã để lại cho em nhiều ấn tượng sâu sắc. Hình ảnh “mưa đầu mùa” báo hiệu mùa hè đến, mang theo sức sống mới cho vạn vật. “Cây xoan biêng biếc tiếng ve trỗi cảnh” là hình ảnh rất đặc trưng của hè, không chỉ có màu sắc mà còn có âm thanh - tiếng ve râm ran khiến cả cảnh cây như oằn xuống. Từ trong “thăm thẳm lá xanh”, sắc phượng hồng hiện ra, được ví như “môi xinh thẹn thùng” - một so sánh thật tinh tế và đầy cảm xúc. Sắc đỏ ấy gợi lên hình ảnh e ấp, ngại ngùng, rất gần gũi với những rung động đầu đời của tuổi học trò mỗi độ hè sang. Qua cách dùng từ giàu hình ảnh và cảm xúc, đoạn thơ không chỉ khắc họa thành công vẻ đẹp của thiên nhiên đầu hè mà còn gợi lên nỗi xao xuyến, bồi hồi trong lòng người đọc. Cảm ơn nhà thơ Nguyễn Lâm Thắng bồi đắp cho em thêm yêu thiên nhiên qua bức tranh mùa hè mà ông đã khắc họa nên.

Câu 2: Tập làm văn (5,0 điểm)

Màn đêm buông xuống, khu vườn càng trở nên tĩnh lặng... Sẻ Non đã thấm mệt, lại đói nữa. Hoảng sợ và tuyệt vọng, nó òa khóc gọi mẹ...

Chuyện gì đã xảy ra với Sẻ Non? Em hãy tưởng tượng và kể lại câu chuyện trên.

Phương pháp giải:

Em lập dàn ý cho bài văn:

1. Mở bài: Giới thiệu hoàn cảnh:

Một buổi chiều mùa hè, Sẻ Non theo mẹ ra khỏi tổ để học bay, học kiếm ăn. Do mãi chơi, Sẻ Non bị lạc giữa khu vườn khi đêm xuống.

2. Thân bài: Tưởng tượng các chi tiết sao cho hợp lý.

a. Sự việc xảy ra:

- Sẻ Non lần đầu được mẹ dẫn đi xa tổ.
- Trên đường học bay, nó mãi nhìn một chú bướm rực rỡ nên bay chệch hướng.
- Mẹ Sẻ không biết con đã lạc, Sẻ Non thì lạc vào một khu vườn xa lạ.

b. Cảnh khu vườn khi đêm xuống:

- Màn đêm buông xuống, sương lạnh và tối tăm bao phủ.
- Tiếng côn trùng, gió thổi làm cây cối xào xạc, khiến Sẻ Non sợ hãi.
- Đói bụng, mệt mỏi, không còn sức bay tiếp.
- Sẻ Non buồn bã, hoảng sợ và bắt đầu khóc, gọi mẹ trong tuyệt vọng.

c. Tình huống bất ngờ – nguy hiểm xảy đến:

- Một con mèo rình mò dưới gốc cây nơi Sẻ Non đang đậu.
- Nó tiến lại gần, chuẩn bị vồ lên...

d. Cao trào và giải quyết:

- Đúng lúc ấy, mẹ Sẻ nghe thấy tiếng con kêu, lập tức bay đến.
- Mẹ Sẻ sà xuống, kêu lớn, dùng đôi cánh rồi rít đập vào mặt mèo khiến nó bỏ chạy.
- Sẻ Non nhào vào lòng mẹ, nức nở vì vui mừng và sợ hãi.

3. Kết bài:

- Mẹ con Sẻ trở về tổ an toàn.
- Sẻ Non rút ra bài học: không được mãi chơi, phải luôn ở gần mẹ.
- Đêm ấy, Sẻ Non ngủ ngoan trong vòng tay mẹ, lòng ngập tràn ấm áp.

Lời giải chi tiết:

Bài tham khảo:

Màn đêm buông xuống, khu vườn càng trở nên tĩnh lặng. Gió khẽ lay những tán lá, tiếng côn trùng rí rả nghe như thì thầm giữa đêm khuya. Trên một cành cây thấp, Sẻ Non ngồi co ro, đôi cánh nhỏ run lên vì lạnh và sợ hãi. Hôm nay là ngày đầu tiên mẹ dẫn nó ra khỏi tổ để học bay. Nhưng khi nhìn thấy một chú bướm sắc sỡ, Sẻ Non đã tò mò bay theo và bị lạc. Giờ đây, nó không biết đường về, bụng đói meo, đôi cánh mỏi

như. Nó hoảng loạn, nhìn quanh, nước mắt lăn dài trên má. “Mẹ ơi! Mẹ ở đâu?” - nó nức nở kêu lên trong tuyệt vọng.

Bỗng dưới gốc cây, một bóng đen khẽ nhích động - đó là một con mèo hoang! Đôi mắt sáng quắc của nó nhìn chăm chăm lên chỗ Sẻ Non đang đậu. Trong tích tắc, con mèo tung mình vọt lên. Sẻ Non thét lên trong sợ hãi. Nhưng may thay, một tiếng kêu vút lên từ bầu trời: “Chiếp! Chiếp!”. Mẹ Sẻ lao đến như tia chớp, vỗ mạnh đôi cánh vào mặt con mèo, khiến nó giật mình bỏ chạy. Mẹ Sẻ quàng đôi cánh quanh con, ôm chặt nó vào lòng. “Mẹ ơi, con sợ lắm...” - Sẻ Non thút thít. Mẹ dịu dàng vỗ về: “Ngoan, có mẹ ở đây rồi”.

Đêm hôm ấy, hai mẹ con trở về tổ. Sẻ Non nép sát vào lòng mẹ, cảm thấy thật ấm áp và bình yên. Nó thầm hứa sẽ không bao giờ mãi chơi rồi rời xa mẹ như hôm nay nữa.